

Voglné Nagy Zsuzsanna
Lippai Edit

Generációk az oktatásban

Voglné Nagy Zsuzsanna, Lippai Edit

Generációk az oktatásban

A digitális tudásmegosztás és interaktivitás lehetőségei

A kortárs szociológiában parázs vita zajlik a jelenlegi társadalmak jellegéről, s ezen belül is a technológiák, az információ, a kommunikáció és kooperáció szerepéről (*Machlup* 1962; *Drucker* 1969; *Bell* 1976). Abban azonban a szakértők egyetértenek, hogy az 1970-es években olyan jelentős átalakulás kezdődött, amely alapvetően módosította a társadalmak működési módját. Az információ hatalommá vált és önálló értéket kapott, az „érvényes tudás” elavulási ideje felgyorsult, és állandó követelménnyé vált az élethosszig tartó tanulás.

Az egyik jeles teoretikus, *Nico Stehr* szerint (*Stehr* 1994, 2002 a, b) „A jelen társadalma leírható tudás alapú társadalomként annak az élet minden területére és intézményére kiterjedt tudományos és technológiai tudás által” (*Stehr* 2002b: 18).

Technológiai fejlődés

Korunk új technológiái, a Web 2.0 eszközök megjelenése a pedagógusokat is új kihívások elé állították. Új tudásátadási módszerek születnek, és változik a tanári szerep, minthogy a pedagógusok feladatai között egyre nagyobb hangsúlyt kap az információkeresési, tudásmegosztási stratégiák elsajátításának elősegítése.

A szakértők (*Prensky* 2001) szerint jelenleg különleges generációváltás zajlik, ugyanis a tudásmegosztásban jelentős mértékű információs ugrás következett be. *Marc Prensky* meglehetősen drámai módon kezdte tanulmányát: „Megdöbbenőnek tartom, hogy az oktatás minőségének romlásával kapcsolatos sok hűhó és vita közepette figyelmen kívül hagyjuk a legalapvetőbb okot. A tanulóink radikálisan megváltoztak. A mai diákok már nem azok, akiknek a jelenlegi oktatási rendszert tervezték.” *Prensky* szerint a digitális nemzedék a világháló ingergazdag univerzumában nőtt fel, az interaktív kép-, hang-, videó- és szövegalkotás, a mobiltelefon, a blogok, az online játékok mindennapos élményforrássá, tanulási színterré válnak számukra, szemben oktatóik nemzedékével, akik zömmel valójában csak felnőtt korukban ismerkedtek meg a számítógéppel, illetve a szélessávú internettel és a web 2.0-ás eszközökkel. Mindennek messzemenő következményei lehetnek, amelyek amellet, hogy jelentősen befolyásolják mindannyiunk életét, az oktatás különböző aspektusait is mélyen érinthetik.

Mélyinterjúk

Vizsgálatunk lényegében egy kutatást kiegészítő hipotézist megalapozó mélyinterjúk sorozata. Öt mélyinterjú készült a pedagógus szakma reprezentánsaival, akik a közoktatás különböző szinterein dolgoznak. Kérdéseink a kommunikációs-kulturális normák és szokások átalakulására, az új típusú közösségek kialakulásának szerepére, az iskolán kívüli és iskolán belüli világok digitális, hálózatos összekapcsolásának lehetőségére vonatkoztak.

Válaszóink munkahelyei az általános iskola felső tagozatától a gimnáziumon és középiskolai kollégiumon át a felsőoktatásig széles spektrumban ölelték fel a hazai pedagógiai szintereket.

A válaszok összegzése alapján minden résztvevő szerint egyöntetűen legfontosabb kijelentésként szerepelt az a kitétel, hogy jelenleg jelentős szemléletváltásra volna szükség.

A pedagógusok javaslatai – a generációs különbségek áthidalására koncentrálna – címszavakban a következők voltak: az iskolai élményszint javítása sokféle módszerrel; a flow-élmény kiváltása, intellektuális örömök biztosítása, alkotó szemlélet és a kreativitás életben tartása, a „jobb agyféltekés” gondolkodás ösztönzése. Megfelelő szinterek, beiktatott szabadidő biztosítása a megélhető közösségi élethez: aula, kert, padok, klubok. A technológia tudatos felhasználása. A pedagógiai kultúra fejlesztése: a holisztikus szemlélet elmélyítése. Magasabb szintű kommunikáció kialakítása: iskolai szerződések, asszertív kommunikációs gyakorlatok bevezetése, életbe léptetése. A különböző szintű hálózatok elérési útvonalanak beépítése, internetes keresőprogramok felhasználása a problémamegoldáshoz.

Összegzésképpen tehát elmondható, hogy a megkérdezettek szerint a folyamat megállíthatatlan, de kellő odafigyeléssel akár hasznos is lehet, hiszen az új kommunikációs formák ma már megkerülhetetlenek, s egyre nagyobb teret kapnak a mindennapi társadalmi életben is.

Irodalom

1. Bell, Daniel (1976): *The Coming of Post-Industrial Society*. New York, Basic Books.
2. Drucker, Peter (1969): *The Age of Discontinuity*. London, Heinemann.
3. Machlup, Fritz (1962): *The Production and Distribution of Knowledge in the United States*. Princeton, Princeton University Press.
4. Prensky, Marc (2001): Digitális bennszülöttek, digitális bevándorlók. Forrás: *On the Horizon* (NCB University Press, Vol. 9 No. 5. 2001. október) http://goliat.eik.bme.hu/~emese/gtk-mo/didaktika/digital_kids.pdf
5. Stehr, Nico (1994): *Arbeit, Eigentum und Wissen*. Frankfurt/Main, Suhrkamp.
6. Stehr, Nico (2002a): *A World Made of Knowledge*. Lecture at the Conference “New Knowledge and New Consciousness in the Era of the Knowledge Society”, Budapest, January 31st Online:[1] http://www.crsi.mq.edu.au/publications/working_papers/ [2013. 08. 16.]
7. Stehr, Nico (2002b) *Knowledge & Economic Conduct*. Toronto, University of Toronto Press.